

1.1. ความเป็นมาและความสำคัญของความร่วมมือระหว่างประเทศ

กล่าวโดยทั่วไปในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ตั้งแต่อดีตจนกระทั่งปัจจุบันอาชญากรรม เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดปัญหาขึ้นในสังคมมวลมนุษยชาติในโลก ประเทศต่าง ๆ ในโลกต่างก็ประสบ ปัญหาเดียวกัน นั่นก็คือ ปัญหาอาชญากรรม ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมาควบคู่กันกับการเกิดของ สังคมมวลมนุษยชาติ ในอดีตการติดต่อสื่อสารการคมนาคมในการเดินทางไปมาหาสู่กันทำได้ ไม่สะดวกรวดเร็ว การกระทำความผิดของชนในสังคมยังไม่รุนแรงและรวดเร็ว การกระทำอัน เป็นความผิดอาญา ส่วนใหญ่กระทำกันในสังคมที่แคบ คนที่กระทำความผิดก็มีเพียงไม่กี่คน คือ มี จำนวนน้อยและอาศัยการหลบซ่อนเร้นอยู่ในขอบเขตจำกัด อันเนื่องมาจากการคมนาคมและการ ติดต่อระหว่างกันเป็นไปอย่างลำบาก เช่นเหตุเกิดที่ประเทศหนึ่งก็อาจจะอาศัยหลบหนีการจับกุม อยู่เพียงภายในประเทศนั้น ททรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด และวัตถุที่ใช้ในการกระทำ ความผิดก็เก็บรักษาซ่อนไว้ในประเทศ ไม่สามารถขนย้ายหลบหนีไปยังประเทศอื่นได้ พยาน วัตถุ พยานบุคคลก็ยังคงอยู่ภายในประเทศ เป็นการง่ายและสะดวกในการรวบรวมพยานหลักฐาน ตลอดจนการสอบปากคำพยานบุคคล สามารถจับกุมผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ การดำเนินคดี กับผู้กระทำความผิดตั้งแต่การจับกุมตัวผู้กระทำความผิด การสอบปากคำพยาน ผู้เสียหาย การ รวบรวมพยานหลักฐาน การค้น การยึด การฟ้องคดีและการสืบพยาน ตลอดจนการพิจารณาคดี และพิพากษาคดีในชั้นศาล การริบทรัพย์สินของกลาง สามารถทำได้เสรีจลินกระบวนกรภายใน เขตอำนาจศาลของประเทศที่มีการกระทำผิดเกิดขึ้น โดยไม่ก่อให้เกิดปัญหายุ่งยากอย่างเช่นใน ปัจจุบัน

จากอดีตจนถึงปัจจุบันความเปลี่ยนแปลงของสังคมมนุษยชาติไม่มีการเปลี่ยนแปลงและ วิวัฒนาการเป็นไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในศตวรรษที่ 19 เป็นต้นมา มีการประดิษฐ์คิดค้น เทคโนโลยีใหม่เกิดขึ้นเป็นอันมาก นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในการโทรคมนาคม การติดต่อสื่อสาร

การเดินทางติดต่อระหว่างสังคมภายในรัฐ และสังคมระหว่างประเทศ เป็นไปอย่างสะดวก รวดเร็ว การติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศและการติดต่อค้าขายและลงทุนระหว่างประเทศเพิ่ม มากขึ้น การเดินทางท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น อันเป็นสาเหตุสำคัญทำให้อาชญากรรมขยายตัวเพิ่ม มากขึ้น และหลบหนีการจับกุมเป็นไปอย่างสะดวกรวดเร็วยากต่อการติดตามจับกุมก่อให้เกิดปัญหา อาชญากรรมระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญที่ไม่ได้มีผลกระทบเฉพาะแต่เพียงด้านปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สินของประชากรแต่ละประเทศเท่านั้น แต่มีผลกระทบถึงสภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศเหล่านั้นด้วย ซึ่งปัญหานี้วันจะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ประเทศ ต่าง ๆ ในโลกต่างก็ประสบปัญหาเดียวกันจากการก่ออาชญากรรม จึงพยายามที่จะแสวงหา มาตรการ แนวทาง ตลอดจนวิธีการที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยพยายามหาวิธีการในการป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมที่เกิดขึ้น ไม่ใช่เฉพาะที่เกิดขึ้นภายในแต่ละประเทศเท่านั้น แต่ที่ เกิดขึ้นและมีผลกระทบต่อประเทศอื่น ๆ ด้วย เช่นเดียวกัน อันก่อให้เกิดผลร้ายต่อการพัฒนา ประเทศเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะรัฐบาลที่บริหารและปกครองประเทศจะต้องมีมาตรการและ วิธีการในการยับยั้งและลงโทษผู้กระทำความผิด ซึ่งถือเป็นภาระหน้าที่ที่สำคัญที่จะต้องสร้างความ สงบสุขให้กับประชาชน เพื่อให้ประชาชนเกิดความมั่นใจในความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ไม่ว่าจะ เป็นรัฐใดในโลก

ปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้น จึงมิใช่ปัญหาอาชญากรรมภายในประเทศเท่านั้น แต่เป็น ปัญหาร่วมกันระหว่างประเทศต่าง ๆ ในโลก ซึ่งเป็นปัญหาอาชญากรรมระหว่างประเทศที่มี ผู้กระทำความผิดจากเดิมที่มีเพียงคนเดียว หรือเป็นกลุ่มบุคคลเพียงไม่กี่คนกระทำความผิดภายใน ประเทศ และหลบหนีอยู่ภายในประเทศเท่านั้น แต่ปัจจุบันผู้กระทำความผิดได้มีการพัฒนาการ กระทำความผิด ตลอดจนการหลบหนีและการนำทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดมีการนำ เอาเทคโนโลยี การติดต่อสื่อสารและการคมนาคมที่สะดวกรวดเร็วมาใช้ให้ประโยชน์ตามความ เจริญของสังคมโลก การประกอบอาชญากรรมได้มีการจัดตั้งเป็นองค์กรในระดับประเทศรวมทั้ง กันเป็นกลุ่มอาชญากร อาศัยเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า เกิดเป็นองค์กรอาชญากรรมระหว่างประเทศ ที่มีการขยายขอบข่ายของการวางแผนและการร่วมมือกันในการกระทำความผิดเป็นไปอย่างลับ ซ้ำซ้อน มีรูปแบบแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับการจัดองค์กร แต่มีวัตถุประสงค์อย่างเดียวกันคือ

การได้มาซึ่งทรัพย์สินและการทำลายล้างชีวิต เราเรียกอาชญากรพวกนี้ว่าเป็น "องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ" (Organization Crimes)

ประเทศต่าง ๆ ที่ได้รับผลกระทบจากการก่ออาชญากรรม จึงได้มีการปรึกษาหารือในการร่วมมือกันในการปราบปรามอาชญากรรม เพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ โดยอาจมีการกำหนดเป็นรูปแบบของการทำสนธิสัญญาระหว่างกัน การตรากฎหมายภายในแต่ละประเทศเพื่อกำหนดวิธีการปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน เพื่อให้การดำเนินการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นที่จะต้องนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้อย่างรวดเร็ว แต่เนื่องจากทุกประเทศมีข้อจำกัดเกี่ยวกับอำนาจอธิปไตย ในเรื่องอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย (Jurisdiction to enforce) ในแต่ละประเทศตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศโดยทั่วไปรัฐมีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายภายในอาณาเขตแดน (Territorial Jurisdiction) ของรัฐตนเท่านั้น ทำให้อาชญากรอาศัยช่องว่างของกฎหมายหรือข้อจำกัดเกี่ยวกับอำนาจรัฐเป็นช่องทางในการหลบหนีและการประกอบอาชญากรรมระหว่างประเทศในการร่วมกันกระทำความผิดระหว่างบุคคลต่างสัญชาติกัน¹ หรือไปกระทำความผิดในประเทศหนึ่งและหลบหนีการจับกุมไปอีกประเทศหนึ่ง หรือนำทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดไปไว้อีกประเทศหนึ่งหรือความผิดส่วนหนึ่งกระทำในรัฐหนึ่ง แต่อีกส่วนหนึ่งกระทำในอีกรัฐหนึ่ง ทำให้พยานหลักฐานวัตถุของกลางรวมทั้งพยานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ที่ได้มาหรือเกิดจากกระทำความผิดกระจายอยู่ในรัฐต่าง ๆ เป็นอุปสรรคในการรวบรวมพยานหลักฐานในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตั้งแต่การสอบสวน จนกระทั่งการดำเนินคดีในศาลที่ใช้เวลานานพอสมควรจนพยานหลักฐานที่มีอยู่ในประเทศหนึ่ง อาจมีการเคลื่อนย้ายไปอีกประเทศหนึ่ง เช่น พยานบุคคลซึ่งได้เดินทางไปอยู่อีกประเทศหนึ่ง ตามปกติแล้วประเทศที่ดำเนินการสอบสวนและพิจารณาคดี

¹ Heinrch Grutzner "International Judicial Assistance and Cooperation in Criminal Matters" in Bassiouni, M. Cherif and V.P. Nanda, eds. A Treatise on International Criminal Law Volume II (Illionis : Springfield, 1973), p.189.

ไม่สามารถนำยานบุคคลหรือวัตถุยานจากต่างประเทศมาสอบสวน หรือรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อประกอบการพิจารณาคดีโดยปราศจากความยินยอมของบุคคลหรือผู้ที่ครอบครองวัตถุยานรวมทั้งรัฐที่บุคคลผู้นั้นมีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ ในกรณีที่เบ้พยานเอกสารหรือพยานวัตถุ ทั้งนี้เนื่องมาจากพยานดังกล่าวอยู่นอกเขตอำนาจนั้น ๆ หรือเขตอำนาจศาลของประเทศตน เป็นเหตุให้การสอบสวนการพิจารณาคดีมีอุปสรรคเป็นผลเสียต่อการดำเนินคดี ทำให้ยากต่อการป้องกันปราบปรามอันส่งผลกระทบถึงความสงบสุขของมวลมนุษยชาติ จึงได้เกิดความร่วมมือกันในกลุ่มก่อนเป็นรูปแบบทวิภาคี (Bilateral Treaty) ซึ่งมีทั้งที่ได้ทำสนธิสัญญาต่อกันและไม่ได้ทำสนธิสัญญาต่อกัน การพัฒนาความร่วมมือกันในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมจากเดิมระหว่างประเทศ 2 ประเทศ เป็นระดับภูมิภาคหรือระดับโลกที่เรียกว่า พหุภาคี (Multilateral Agreements) ขึ้น อันเป็นสาละจนเกิดความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อป้องกันปราบปรามอาชญากรรมไม่ให้ลุกลามออกไปโดยไม่สามารถรอดพ้นจากเงื้อมมือของกฎหมาย² ได้

ปัจจุบันหลายประเทศยอมรับแนวความคิดนี้ตลอดจนองค์การสหประชาชาติก็ได้หยิบยกปัญหาดังกล่าวมาปรึกษาเพื่อหาแนวทางต่าง ๆ เพื่อให้ประเทศสมาชิกขององค์การสหประชาชาติได้ร่วมมือกันอย่างจริงจัง ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมระหว่างประเทศ ไม่ได้ขยายตัวอย่างกว้างขวางและรวดเร็วดังเช่นปัจจุบันโดยสหประชาชาติได้จัดทำแบบสนธิสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางอาญาเพื่อให้นานาประเทศให้ความร่วมมือในรูปแบบพหุภาคี (Multilater Treaty) ขึ้นมา ประเทศไทยก็เป็นประเทศหนึ่งที่เล็งเห็นความสำคัญของการเกิดอาชญากรรมระหว่างประเทศ โดยเห็นว่าวิธีการที่ดีที่สุดที่จะสามารถหยุดยั้งการขยายตัวของอาชญากรรม เพื่อประโยชน์ในการปราบปรามอาชญากรรมระหว่างประเทศ โดยประเทศไทยได้ร่วมลงนามในสนธิสัญญาระหว่างประเทศไทยกับประเทศสหรัฐอเมริกาว่าด้วย "ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางอาญา" (Mutual Assistance Criminal Matters) ขึ้น ต่อมาได้ร่วมลงนามสนธิสัญญากับประเทศอังกฤษและกับประเทศแคนาดา ในเรื่องเดียวกันกับที่ประเทศ

² Ibid, p 190.

ไทยได้ทำสนธิสัญญากับประเทศสหรัฐอเมริกา ในส่วนของไทยได้ออกพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535 ขึ้นมาบังคับใช้ โดยเป็นเครื่องมือในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อให้ความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ ในการปราบปรามอาชญากรรมระหว่างประเทศต่อไป

2. สมมติฐาน

ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา (Mutual Assistance in Criminal Matters) ซึ่งประเทศไทยได้ลงนามในสนธิสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางอาญา กับประเทศสหรัฐอเมริกา ช่วยให้การดำเนินคดีอาญาเป็นไปอย่างสะดวก และเกิดประสิทธิภาพในการปราบปรามอาชญากรรมระหว่างประเทศ

3. วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

วิทยานิพนธ์เรื่อง ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญากรณีศึกษาสนธิสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางอาญาระหว่างประเทศไทยกับประเทศสหรัฐอเมริกา (A Case Study on Mutual Assistance in Criminal Matters between The Kingdom of Thailand and The United States of America)

3.1 เพื่อทราบแนวความคิด ขอบเขตความหมายของความร่วมมือทางอาญาว่ากว้างขวางเพียงไร มีลักษณะและขั้นตอนของความร่วมมืออย่างไร

3.2 เพื่อทราบความเป็นมาของสนธิสัญญาและขอบเขตของความร่วมมือระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกาว่า อยู่ในขั้นตอนใด มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาให้และไม่ให้ความร่วมมืออย่างไร

3.3 เพื่อทราบว่าสนธิสัญญาดังกล่าวสามารถนำมาใช้ในประเทศไทยได้ผลมากน้อยเพียงไร มีกฎหมายรองรับหรือไม่ รวมทั้งศึกษาวิเคราะห์กรณีที่สหรัฐอเมริการ้องขอความช่วยเหลือและไทยร้องขอความช่วยเหลือไปยังสหรัฐอเมริกา สหรัฐอเมริกาได้ให้ความช่วยเหลือหรือไม่

3.4 เพื่อทราบหากเกิดความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญาแล้ว ช่วยให้การดำเนินคดีอาญาเป็นไปอย่างสะดวก ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปราบปรามอาชญากรรมระหว่างประเทศ ตามที่ประเทศไทยได้ร่วมลงนามในสนธิสัญญาว่าด้วย "ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางอาญา" (Treaty Between The Government of The Kingdom of Thailand and the Government of The United States of America on Mutual Assistance in Criminal Matters) เมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2529 และได้มีการแลกเปลี่ยนสัตยาบันสารต่อกันเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2536

3.5 เพื่อทราบปัญหา-อุปสรรค แนวทางแก้ไข เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวต่อไป

4. ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

ความร่วมมือระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นไปตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งมีขอบเขตที่กว้างขวางมากหากต่อการวิจัย จึงจำเป็นต้องกำหนดขอบเขตในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้อย่างเฉพาะเรื่องความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา (Mutual Assistance in Criminal Matters) ที่ประเทศไทยได้ร่วมลงนามกับประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นหลักคือ สนธิสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางอาญาระหว่างประเทศไทยกับสหรัฐอเมริกา (Treaty Between The Kingdom of Thailand and The United States of America on Mutual Assistance in Criminal Matters) เมื่อวันที่ 19 มีนาคม พ.ศ. 2529 ซึ่งไทยได้ออกกฎหมายคือพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535 เนื้อหาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ครอบคลุมเฉพาะความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญา โดยไม่รวมถึงเรื่องการส่งผู้ร้ายข้ามแดนและการแลกเปลี่ยนนักโทษที่ต้องคุมขัง แต่ความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญามีลักษณะที่แตกต่างออกมาโดยเฉพาะ เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือในการดำเนินคดีอาญาตั้งแต่เริ่มกระบวนการทางอาญาที่เป็นเรื่องครอบคลุมโดยทั่วไปทางอาญา เช่น การจับกุม การสอบสวน การค้น การยึด การสืบหาตัวบุคคล การดำเนินคดี การจัดส่งเอกสารหลักฐาน การสืบพยาน การไต่สวนบุคคลที่ถูกคุมขังเพื่อไปเบิก

ความเป็นพยานในต่างประเทศ การฟ้องคดีและการริบทรัพย์สิน โดยมีลักษณะที่สำคัญคือ การเคารพสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล เป็นหลักและเคารพในหลักอธิปไตยของแต่ละรัฐ มุ่งเน้นแต่เพียงให้บรรลุผลในการปราบปรามอาชญากรรม เป็นหลักสำคัญการส่งผู้ร้ายข้ามแดนเป็นเรื่องที่ต่างประเทศต้องการตัวผู้กระทำความผิด หรือตัวผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด อาจจะเป็นบุคคลสัญชาติรัฐที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น หรือบุคคลสัญชาติอื่นก็ได้ไปดำเนินคดีตามกฎหมายภายในประเทศที่กล่าวหา เนื่องจากประเทศที่กล่าวหาหรือขอตัวผู้ถูกกล่าวหาไม่สามารถเข้าไปจับกุมบุคคลดังกล่าวในประเทศอื่นได้ เนื่องจากเป็นการละเมิดอำนาจอธิปไตยของประเทศอื่น หรืออีกกรณีหนึ่งเป็นเรื่องที่จำเลยหลบหนีการรับโทษจากประเทศผู้ร้องขอเป็นเรื่องที่ศาลของประเทศผู้ร้องขอพิจารณาให้จำคุกเลยได้ ประเทศผู้ร้องขอจึงร้องขอต่อประเทศที่บุคคลซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด หรือถูกศาลพิจารณามีความผิด และลงโทษให้จำคุกดังกล่าวหลบหนีไปพำนักอยู่ให้ส่งตัวบุคคลนั้นไปรับโทษจำคุกในประเทศผู้ร้องขอ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เขียนขึ้นโดยวิธีวิจัยเอกสารกฎระเบียบ ตลอดจนวิธีปฏิบัติจากความตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญาระหว่างประเทศไทยกับนานาประเทศที่ไม่มีสนธิสัญญา โดยเฉพาะระหว่างไทยกับประเทศสหรัฐอเมริกาที่ได้ทำสนธิสัญญาต่อกัน โดยศึกษาจากตัวสนธิสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางอาญา และพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา ตลอดจนหนังสือบทความต่าง ๆ กฎกระทรวง ระเบียบคำสั่งของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ตลอดจนวิธีการปฏิบัติที่เกิดขึ้น รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคแนวทางแก้ไข ตลอดจนข้อดีและข้อเสียในการทำสนธิสัญญาดังกล่าวจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติโดยตรง รวมทั้งแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นหรืออาจจะเกิดขึ้นในอนาคต

5. ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษาวิจัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในเรื่องที่จะทราบแนวความคิดความสำคัญ ความเป็นมาวิวัฒนาการแนวทางของความร่วมมือระหว่างประเทศ ตลอดจนหลักเกณฑ์ขอบเขตและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา ในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมระหว่างประเทศที่เกิดขึ้น ซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น โดยมี

การพัฒนาในการกระทำความผิดทางอาญาเพิ่มขึ้น นับวันจะยากยิ่งขึ้นในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม จึงจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องอย่างจริงจังเพื่อหาวิธีการที่เหมาะสม สะดวกรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ในการศึกษาถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งความจำเป็นที่จะต้องร่วมมือกันในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมระหว่างประเทศ ที่ประเทศไทยจะได้รับจากการที่ได้ให้ความร่วมมือระหว่างประเทศในทางอาญาขึ้น ตลอดจนการพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น เพื่อประโยชน์สุขของมวลมนุษยชาติในโลก ในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมระหว่างประเทศ จึงจำเป็นที่จะต้องให้ความร่วมมือกันรวมทั้งการศึกษาค้นคว้าวิจัยดังกล่าวที่เป็นประโยชน์ต่อไป